ՊՈԼՍԱՅԻ—ՏԱՐԻ—ԹԻՒ—2530 - ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ—22 - ՅՈՒՆՎԱՐ—Ն Տ —3—ՓԵՏՐՎԱՐ—1880

ԳԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գլխ. Կ. Պոլսոյ համար 10 Մէճ.
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամս. » Կ. Պոլսոյ » 5 »
» » Գաւառաց » 6 »
Օտար երկիրներու » 21/2 Լ.
Ցանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 զուարուչ, երկու անգամի համար 2 ղրշ է. աւելի անգամներու համար գաւառակարկութիւն կըլլայ :
Խրատանչիւր թիւ 40 փարա արժ։

ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՆԱՊԱՀՈՐԵԱՑ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Գուրս գնացած լրագրաց ճանրու ծախքը Յմրագրութեան վրայ է :
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ օր և իցէ գրութիւն Խմբագիր—Ցնորէնին պիսի ուղղուի, Գալատիա Սանտրքճիլար Ճատաէսի թիւ 198, Ղօրս խան, Պասիսի գրասենեակը :
Ճանրու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր :
Զապուած նամակ, յօդուած, եւ եւ չեն տրուիր :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ, ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊԱԼԻՍ 22 ՅՈՒՆՎԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Գերմանական լրագրոյ մը մտերս ըրած մէկ հրատարակութիւնը բաւական ուշադրութիւն դրաւեց Եւրոպիոյ մէջ։ Ֆրանքֆօրթէր Յայթունկ լրագիրն 1865 և 1879 տարիներուն մէջ Եւրոպիոյ տէրութեանց ունեցած եկամտացոյցերուն (պիւտժէ), ընդհանուր պարտուց և զինուորական ծախսուց մէկ բաղդատական հաշիւն հրատարակեց։ Թայմզ լրագիրն ալ իւր յունվար 21 թուոյն մէջ անոր մէկ քաղուածն ըրած լինելով, օգտակար կը համարինք զայն մեր ընթերցողաց ալ հաղորդել։ Ամենէն առաջ, Գերմանիոյ վրայ խօսելով, կը տեսնենք որ այդ միջոցին մէջ իւր եկամական պիտոյքն երկապատիկէն աւելի մեծցած է։ 1865ին տարեկան 31 միլիոն Անգղ. ոսկւոյ եկամտոյցով մը երկու ծայրը մէկ բերելու համեմատական անմեղութիւնն ունէր. (այն է, եկամուտն 31 միլիոն ոսկի, ծախքն ալ նոյնչափ լինելով)։ Բայց մեծութիւնն իւր ծախքն ունի, և այժմ Գերմանիա գրեթէ տարեկան 66 Անգղ. ոսկւոյ եկամտոյցով մը հատարակային պիտոյքը գոհացնելու։ Եւրոպիոյ մէջ այժմ ամենածանր եկամտոյցերը Գաղղիոյ և Ռուսիոյ եկամտոյցներն են. Գաղղիա տարեկան 119 միլիոն Անգղ. ոսկի ծախք ունի և Ռուսիա 107 միլիոն. այս վերջինն ալ Անգղիայէն 22 միլիոն ոսկի աւելի է։ Ռուսիա 1865ին, Գերմանիոյ պէս, արդի եկամտին կէսէն նուազ դումարով մ'իւր ծախքերը կը դոցեր. իւր եկամտոյցն յայնժամ 51 միլիոն ոսկի էր։ Եւրոպիոյ մէջ չկայ տէրութիւն մը, որ 1865էն ի վեր իւր ծախքերն աւելցուցած չլինի, և ամբողջ Եւրոպիոյ համար ծախուց տարեկան դումարն 398 միլիոն Անգղ. ոսկիէն (1865) մինչև 585 միլիոն ոսկի եղած է (1879)։ Գալով Եւրոպական այլ և այլ տէրութեանց ընդհանուր պարտուց, նոյն բանը կրնամք ըսել ամենուն համար ալ, ի բաց առեալ զԱնգղիա և Հոլանտա, որք միայն կրցած են քիչ մը նուազեցնել իրենց ընդհ. պարտքը։ Մանաւանդ Ռուսիա այնպէս դործած է, որ իւր ընդհանուր պարտքն 208 միլիոն Անգղ. ոսկւոյ համեստ դումարէն (1865), 600 միլիոն ոսկւոյ պատկառելի դումարին բարձրացած է, և Սպանիա ու Իտալիա անոր հետևած են մօտէն, իսկ Գաղղիա ընդհանուր պարտուց քանակութեան մասին առաջին տէրութիւնն է այժմ, մինչդեռ 1865ին Անգղիոյ պարտքն ամենէն ծանր էր, և Գաղղիոյ այն ժամանակի պարտքէն 250 միլիոն աւելի։ Եւրոպիոյ տէրութեանց ամբողջ պարտուց դումարն 2,626 միլիոն Անգղ. ոսկիէն (1865) մինչև 4,324 ոսկի բարձրացած է։

Բայց ամենէն աւելի հետաքրքրական հաշիւները զինուորական ծախսուց վերաբերեալներն են, և խորհրդածութեան ընդարձակ նիւթ կը մատակարարեն, (կրսէ Թայմզ)։ Այժմ Եւրոպիոյ տէրութիւնք տարեկան 585 միլիոն Անգղ. ոսկւոյ դումար մը կը վատնեն իբրև զինուորական ծախք, որոյ 160 միլիոնը բանակաց պահպանութեան յատկացեալ է։ 1865 ին 398 միլիոն ոսկի կը բաւէր, և ասոր 117 միլիոնը բանակաց պահպանութեան ծախքն էր։ Այս նկատմամբ ալ Եւրոպական դրեթէ ամեն տէրութիւն իւր ծախքն աւելցուցած է, և Գերմանիա, Գաղղիա և Ռուսիա ցանկին գլուխը կը գտնուին։ Սակայն 1865 և 1879 տարիներուն մէջ Ռուսիա և Անգղիա միւս տէրութիւններէն աւելի ծախք ըրած են։ Ռուսիա անցեալ տարի 36 միլիոն վատնեց. Անգղիա ալ անկէ 4 միլիոն նուազ. Գաղղիա 27 միլիոն. իսկ Գերմանիա 21 միլիոն։ 1865ին Գերմանիոյ զինուորական եկամտոյցը 10 միլիոն լիրա կը հաշուէր. Աւստրո—Հունգարիա, 11 ու կէս միլիոն. Գաղղիա, 17 միլիոն. Անգղիա 27 միլիոն, իսկ Ռուսիա 22 միլիոն։ Անկէց ի վեր ամենն ալ իրենց զինուորական ծախքն աւելցուցին, 'ի բաց առեալ Իտալիա և Աւստրո–Հունգարիա, որք այս 14 տարուան միջոցին մէջ իրենց զինուորական ծախքը կրցած են քիչ մը նուազեցնել։

ՏՈՒԹ. ԳԷՕՂԼԷՐ ԵՒ ԱՀՄԷՏ ՀՕՃԱ

Պատուելի Բ. Դրան աւ Ա. Ծանուցուցիչներն Անդը գեսպանին

15 յունվ. 1880

« Գ. Դեսպան.

« Բ. Դրան և Անգղիական դեսպանատան միջև հաղորդակցութեանց նորէն սկսելուն վրայ, կը փութամ պատասխանել այն ծանուցագրին, զոր Ձեր վսեմութիւնը պատիւ ըրաւ ղրկել ինձ դեկտ. 24 թուականաւ, թիւ 340։

« Ամենէն առաջ կը փափաքիմ որ այս պատասխանուոյս նարդիւնքը լինի համոզել Անգղիական կառավարութիւնն և Ձեր վսեմութիւնը թէ կայսերական կառավարութիւնն այս դործոյս մէջ կատարեալ անկեղծութեամբ վարուած է, և թէ յիշեալ ծանուցագրով յարուցեալ խնդրոց քննութեանն ու լուծմանը մեծ խնամք տարած է։ Այս կրկին նպատակաւ, յաջորդաբար պիտի վերլուծեմ այն երեք կէտերն, որք Բրիտանական դեսպանատան պահանջից առարկայ եղած են, այն է.

1. Գ. Գէօղլէրի ձերբակալութիւնն.

2. Անոր վրայ բռնուած թղթոց հանդամանքն.

3. Ահմէտ Թեվֆիքի բանտարկութիւնն։

« Գատ. Գ. Գէօղլեր յաճախ Ահմէտ Թեվֆիքի տունը կերթար՝ անոր հետ իսլամութեան հակառակ դրուածոց խմբագրութեան աշխատելու համար։ Այս իրողութիւնը նշմարուելով, յատկապէս դրուած ոստիկանութեան սպայ մը Գ. Գէօղլերի մատեցաւ Ահմէտ Թեվֆիքի տունէն եկած ժամանակ և իրեն ընկերանալու հրաւիրեց զայն՝ մայրաքաղաքին ոստիկանութեան գլխաւոր պաշտօնատանց մին երթալու։ Գ. Գէօղլերի վրայ գտնուած տպեալ և ձեռագիր թղթոց պարունակութեանը մասին ոստիկանութեան ստացած տեղեկութիւնքն այս իրողութեամբ սուտ չելան։ Եւ արդարև, Գ. Գէօղլերի վրայ բռնուած թուղթերն իսլամաց աչքին առջև իսլամ կրօնքն անպատուելու բնութիւնն ունէին անժխտելի կերպիւ։

« Գ. Գէօղլեր, որ այս պարագայից մէջ ապահովապէս յանցաւոր էր, կը նայեր գատի քաշուիլ, բայց չքաշուեցաւ։ Մինչև վեց ժամ վար դրուեցաւ յիշեալ պաշտօնատան մէջ՝ ըստ իւր յայտարարութեան. իսկ միւսն երեք ժամ; ըստ մեր պաշտօնատարաց տեղեկագրին։ Իրեն հետ ամենայն ակնածութեամբ վարուեցան, ինչպէս ինք ևս կը խոստովանի, և ոստիկանապետին սենեկին կից սենեկի մը մէջ սպասեց։

« Ոստիկանութիւնն այս պարագայիս մէջ ոչ իւր իրաւունքէն անդին անցած, ոչ ալ իշխանութեան դեղծում մ'ըրած լինիլ կը թուի։ Ոստիկանութիւնն օճրի կամ յանցանաց մասին վրան կասկածներ եղող ամենայն մարդ ձերբակալելու իրաւունք ունի։ Կասկածելի անձին օտարազգի լինելն իւր ձերբակալութեան արդելք չդներ, և այդպիսի պարագայից մէջ ոստիկանութեան միակ պարտաւորութիւնն է՝ իրողութիւնն իմաց տալ այն դեսպանատան կամ հիւպատոսարանին, որուն իրաւասութեան ներքև լինիլ կը յայտնէ ձերբակալեալ անձն։ Եթէ ոստիկանութիւնը 24 ժամէ աւելի պահէր զԳ. Գէօղլեր, անոր հիւպատոսարանին իմաց տալու պարտաւոր կը լիներ։

« Հաւատարապէս անհնար է ոստիկանութեան իշխանութիւնը ժըխտել՝ պատրաստուելու վրայ եղող սճրի կամ յանցանքի մը դործադրութեան առաջքն առնելու մասին, և անհատական աղատութեան արժան եղած յարդը պատրուակ բռնելով՝ ոստիկանութիւնն ստիպել որ այնպիսի մարդիկ թողու պտրակ, որք դիտաւորեալ լինք թէ դոյն իսկ իրենց չար դիտաւորութեան ապացոյցն եղող նիւթեր կը կրեն իրենց վրայ։ Այն ժամանակ հասարակային բարեկարգութիւնը միշտ վտանգի մէջ կը լիներ, որովհետև զայն պահպանելու համար ձեռք առնուած միջոցները՝ զըսպիչ գործողութիւններէ աւելի արդելիչ գործողութեանց վրայ կը կայանան։

« Ղուսաի Բ. Դուռը կատարեալ անկեղծութեամբ հաւատաց թէ իւր ոստիկանութեան մարդ լինը, վերոյգրեալ պարագայից մէջ զԳ. Գէօղլեր ոստիկանութեան պաշտօնատունը դալու հրաւիրելով, քաղաքակիրթ երկիրներու ընդհանուր օրինաց, ինչպէս նաև իւր միջազգային պարտականութեանց հակառակ որ և է դործ մը չէին ըրած։

« Երկրորդ կէտին նկատմամբ, որ Գատ. Գէօղլերի անձին վրայ բռնուած դիրքերուն ու ձեռագրերուն կը վերաբերի, ո՛չ յարմար կը դատիմ ոչ ալ հարկաւոր՝ անոնց պարունակութեան քննութեանը մտնել։ Ձեր վսեմութիւնն ինք ևս հասկցած լինելու է որ դործն Աստուածաշունչի կամ Անգղիական աղօթագիրքի թարգմանութիւն չէր։ Ընդհակառակին, արտագրեալ դիրքը մահմետական կրօնի պատուիրանաց սատակ քննադատութիւն մ'էր, և ձեռագիր երկու տեսակներն ալ Իսլամութեան դեմ աւելի թշնամական ոգւով մը դրուած էին։ Այդ, տարագրեալ դիրքը Գ. Տ. Գէօղլերի կողմանէ կը տարածուէր ամենայիսի գիտաւորութեամբ մը, որ տարակուսի ներքև չէ, ըստ որում անոր պաշտօնը կրօնական ծառայութիւն էր։ Թուղթերն ձեռագրերուն յատկացեալ դործածութիւնն ալ տարակուսելի չէր։ Անոնք Գ. Գէօղլերի և Ահմէտ Թեվֆիքի խնամք պատրաստուած էին իսլամ հասարակութեան մէջ տարածուելու համար։ Ոստիկանութիւնը գիտէր զայս, ուստի ծաղիլ սպասնացող անկարգութեանց, ինչպէս նաև այն վտանգաց, որոց նոյն իսկ Գ. Գէօղլեր և իւր աշխատակիցք կրնային ենթակայ լինիլ, առաջքն առնելու համար արդելիչ եղանակաւ գործել որոշեց։ Ուրեմն իւր դործողութիւնն տգղեցիկ լինելուն չափ ալ կանոնաւոր եղաւ։ Ձեր վսեմութիւնն իւր բարձր արդարադատութեամբ պիտի բարեհաճի ճանչել զայս, ինչպէս նաև սա իրողութիւնն որ եթէ դժբաղդութիւն մը ծագէր այն դրեթէ վինակ իսլամներէ բընակեալ թաղին մէջ, զոր Գ. Գէօղլեր ընտրած էր Ահմէտ Թեվֆիքի հետ իւր խորհրդակցութիւնքն ընելու համար, բոլոր պատասխանատուութիւնը տեղւոյն ոստիկանութեան վրայ պիտի ելնար։

(Շարունակելի)

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 31 յունվ.

Թանձէրէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ծանր անկարգութիւնք տեղի ունեցած են ի Ֆէս, Մարոք։ Տեղւոյն Արապներն Հրէի մը վրայ յարձակուելով վիրաւորեր են, ծեր մը կենդանւոյն այրեր են և քանի մը Դաղղիացիներ վիրաւորեր են։

Լոնտրա 1 փետր.

Սուրբրլանտի ամենահարուստ դուքսը (պահպանողական) Եգիպտոս գնաց, և Թուրքիա ալ պատրաստելու պիտի ասայ։

Կը հաւատան թէ եկած բանակցութեանց վրայ ազատական կուսակցութեան մէջ բաժանումներ դոյանալու վախն անհետացած է։ Ազատական կուսակցութիւնն ամբողջապէս պիտի հաւաքուի վաղը՝ հետեւելիք ընթացից վրայ Լորտ Հարթինկթընի բացատրութիւնները լսելու։

Խորհրդարանն հինգշաբթի օրը թաղուհւոյն կողմանէ՝ անձամբ պիտի բացուի, իրողութիւն մը՝ որ քանի մը տարիներէ ի վեր տեսնուած չունէր։ Կ'ենթադրացուի թէ տեղի ունենալիք վիճաբանութիւնք խիստ կարեւոր պիտի լինին։

Պէրլին 2 փետր.

Պիզմարք իշխանն երէկ Վիլհէլմ կայսեր հետ տեսակցութիւն ունեցաւ։ Դատարեալ համաձայնութիւն կայ երկուքին միջև։

Լոնտրա 2 փետր.

Կալկաթայէն քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Անգլիացւոց կողմանէ գրաւեալ դաւառաց գլխաւոր Սէրտարներն հաւաներ են Քեասպիլ գալ Ռոպէրթս զօրավարին բացատրութիւնները լսելու։

Այս առաւօտ հասած Գոռպէրթ

Լոնտրա 2 փետր.

Լորտ Պիքոնֆիլտ, որ յօդացաւի հիւանդութեան ենթակայ եղած էր, լաւագոյն վիճակի մէջ կը գտնուի։

Փարիզ 2 փետր.

Նախարարաց խորհրդոյ նախագահ Գ. ոբ Ֆրէյսինէ լերդական էլթիք (դարձեալ սանձը) հիւանդութեան ենթակայ եղած է։

Պէրլին 2 փետր.

Վիլհէլմ կայսրն անձամբ պիտի բանայ Գերմանական խորհրդարանը։

Լոնտրա 2 փետր.

Սամ. Քոնս.		10 3/8
Փոխ.	1865	12 3/4
»	1869	12 1/2
»	1871	67 3/4
»	1872	18 1/2
»	1873	10
» Եգիպտ.		85 1/4
Անգլ. Քոնս.		98 1/4

Փարիզ 2 փետր.

Սամ. Քոնս.		10,37 1/2
Գաղղ. »	5 0/0	116,55
« » »	Նոր	83,42 1/2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Աւստրիական նորընտիր դեսպան Տիւպոյքի կոմսն այս շաբաթ վեհ. Սուլթանին պիտի ներկայանայ։

——

Մայրաքաղաքիս Սպանիական դեսպան Վէլլա Մանթիլլա մարքիզն իւր վեհապետէն ստացած մէկ գիրը ներկայեց Բ. Դրան՝ Ալֆոնս թագաւորին Աւստրիայի Արշիդքսուհի Մարիա Քրիսթինայի հետ ամուսնութիւնը կը ծանուցանէ։

Յիշեալ դեսպանն և իւր լրծակիցը շաբաթ օրը վեհ. Սուլթանին հետ ճաշեցին Եըլտըզի պալատին մէջ։

——

Վեց տրոց հաւաքմանն համար՝ տան պայմանագրութեան՝ Դալմաթիոյ բամբակեան հաստատութեանց կազմած նոր վարչութիւնը՝ Կ. Պոլսոյ մէջ հաճառուած ծխախոտին վերաբերեալ խնդիր մը կեղծ երիզաստամներ գործածած լինելով, քննութիւն ըրաւ, և կեղծ երիզաստամներ չենոց ընկերութիւն մ'երևան հանեց, որ ութ ամսէ ի վեր դոյած կը տեսնէ եղեր չընորհիւ նախորդ վարչութեան անհոգութեանը։

——

Երէկ ծանուցինք թէ մայրաքաղաքիս Անգլիական դեսպանատունը կը շարունակէ օգնութիւններ ղրկել Փիլիպէ գանուող իսլամ գաղթականաց։ Ասկէց զատ, Սըր Հ. Լէյարտ Ադրիանուպոլսոյ Անգլիական հիւպատոս Գ. Գլընթի արտօնութիւն տուաւ հազար Անգ. ոսկի գործածել Գուլղարիոյ սահմանագլուխները գանուող իսլամ գաղթականաց օգնելու համար, որոց վիճակը խիստ գէշ է։ Տարակոյս չկայ որ այս Անգլիական մարդասիրութեան գործնական ապացոյցներն Հայաստանի սովելոց համար ալ պիտի տեսնուին։

——

Կառավարութիւնն որոշեց մեծ ինայողութիւններ ընել տալ քաղաքապետութեան պաշտօնատան և թաղապետական վարչութեանց մէջ։ Ասոնց ամեն տեսակ ծախուց գումարը իրենց բերած եկամուտին մէկ հինգերորդին չափ միայն պիտի լինի։

——

Կը հաստատուի թէ Եէնի–Շէհիրի հրամատար Շէվքէթ փաշային մայրաքաղաքս գալը պաշտօնանկութեան պատճառաւ էր։ որովհետև, այս առաւօտեան Թուրքլրադրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական անուանման մը նայելով, Հիւսայէթ փաշան Եէնի–շէհիրի հրամանատար անուաներ է Մուշիրի աստիճանաւ։

——

Կը ծանուցուի թէ Արևելեան Ռումէլիի ազգային զօրաց հրամանատար Շէրբէվէր փաշան Փիլիպէի ազգային զօրաց փաշաը ցրուեր և զինուորներն իրենց տեղերը ղրկեր է՝ անհընազանդութեան պատճառաւ։

——

Անատօլուի ներսերէն եկած նամակներ կը ծանուցանեն թէ ձմեռուան սաստկութեանը պատճառաւ մեծ թուով ոչխար և այծ մեռեր են։

——

Այսթէֆանոյի մէջ Հայ մը՝ որ Տատեան դերդաստանին բարիքը կը վայելէր ցարդ, հինգշաբթի դիշեր ժամ 3ին տեսնողները նոցա ապարանքն երթալով՝ յանկարծ սկսեր է դանակոծել Յովհաննէս պէյն, և եթէ շուտով օգնութեան չհասնին՝ պիտի մեռցունէ եղեր։ Կը լսեմք թէ այս դաժան անձը դայրացեր է գործ ինդրելուն ու չարուելուն պատճառաւ։ Այժմ ոստիկանութեան ձեռքն է այս մարդը։ Փոնչ

——

Թէհրանի Դաղղիական նորընտիր դեսպան Գ. Թրիքու վերջերս ներմ ընդունելութիւն դտաւ Նասրէտտին Շահէն, որ մեծ համակրութիւն յայտնեց Դաղղիոյ համար։ Թան լրագիրն այս ընդունելութեան վրայ խօսելով՝ կըսէ թէ Պարսկաստան մէկ կողմէ Ռուսիայէն և միւս կողմէ Անգլիայէն նեղուելով, բնականաբար պէտք կ'ունայ Դաղղիոյ պէս չեղոք տէրութեան մը մերձենալու, և անոր բարեկամութենէն ու խորհրդատուութենէն օգուտ քաղելու։ Ասկից զատ Պարսից Շահը Դաղղիոյ մէջ իրեն եղած փառաւոր ընդունելութիւնը չէ մոռցած։ Թէհրանի մէջ արդէն Դաղղիական ֆոյէժ մը հաստատած է, և թէպէտ իւր իշխանութիւնը զերծ չէ պարսաւէ, բայց և այնպէս Պարսկաստան իւր արդի Շահին կը պարտի նոր ուղիներ, հեռագրեր, թղթատարական դրութիւն, կաղի լայս և ուրիշ բարւոքումներ։

——

Ռուիլիսն Գապէթ անուն Անգլիայի մարդասէր անձ մը 58 ի գնալաուութեան վիճակահանութենէն շահած հազար ոսկին Օսմ. պանքան ղրկեց յօգնութիւն Արևելեան Ռումելիի իսլամ գաղթականաց։

——

Հապէշստանի թագաւորը Սողոմոնի պատուանշանը ղրկեց Ցունաստանի Գէորգ թագաւորին։

——

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՊՕԼԻՍ

ԷՍՀԱՄԸ ՕՐՄՕՐԻՆ

Եէնի Իրիկուն գոցուեցաւ		11, 8
Այս առաւօտ բացուեցաւ		11,12
Կէս օրին		11,12
Ռումելիի երկաթուղի	Փր.	37 25
Թղթագրամ	Վր.	765
Թրամուայ	Օսմ. Վր.	3,35

ԸՆԹՍՑԵՔ ԴՐԱՄՈՑ

22 Յունվար

Անգլ. Վրա	Ղրշ.	110 10
Նաբուլսն ոսկի	»	87 30
Խմբեռիալ Ռուս	»	90 12
Ռուսական թղթադրամ 8 բալ.		67 քարիք
Գէնէվիս	Ղրշ.	51 9
Մէճիտիէի տարբերութիւն	»	7 16
Հինգնոց »	»	19 20
Մէթալիք		19 20
Պրինձ	»	450
» 5 փարանոց	»	136

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային ժողովը նիստ ունի յառաջիկայ ուրբաթ 25 յունվ. 'ի Մայր Եկեղեցի։

Ատեանը պիտի բացուի ճիշդ ժամը 6 ին և դոցուի 10 ին։

Հրաւիրեալ են երեսփոխան էֆէնտիներն՝ իրենց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ։

1879 յունվ. 21

Պարրքրն Հայոց (Կնք. Ս. Պատրիարք.)

Գրագրաց

ՕՐԱԿԱՐԳ

Տեղեկագիր Մայր Դիւանի 'ի վերայ 57 անլոյծ խնդրոց։

1. Առաջարկութիւն Իփէկեան էֆէնտիի հին պարտուց մասնակի վճարման համար շնորհակալութեան քուէ տալու մասին.
2. Առաջարկութիւն Խառն ժողովոյ՝ վանականաց գոյից յետ մահուան վանքին մնալու մասին.
3. Հարցում Ալիքսանեան էֆ. ի առ Բաղ. ժողովն՝ պանդուխտ ազգայնոց Ազգ. տրոց նկատմամբ.
4. Առաջարկութիւն Բաղիամանեան էֆ.ի՝ Երեսփ. ընտրութեանց հրաւիրող յանձնաժողովոյ նկատմամբ.
5. Հարցում Խառն ժողովոյ՝ իւր մեծամասնութեան նկատմամբ.
6. Բողոք երեսփոխանաց Երզնկայի Առաջնորդ Ալէքսանեան Տ. Գրիգոր Եպիսկոպոսի դէմ.
7. Աղերսագիր պանդուխտ Տիվրիկցւոց.
8. Առաջարկութիւն Ատենապետ փաշայի՝ Արքեպիսկոպոսաց, Եպիսկոպոսաց և Վարդապետաց նկատմամբ.
9. Բողոքագիր Տիգրանակերտի դաղարեալ Առաջ. Տ. Փիլիպոս Եպիսկոպոսի.

Ատենադպիր
Մ. Ց. Մէլքէոն

Ի նպաստ Ազգային Հիւանդանոցի յառաջիկայ վեցերորդ 21 ին՝ մեծ Պարահանդէս մը պիտի տրուի ամենայն պատրաստութեամբ։

Ինչպէս անշեղում ասոյն, նոյնպէս և մանաւանդ այս անգամ անաստրակոյս նմք՝ որ ամեն գթասիրտ ազգայնք պիտի փութան իրենց առատաձեռն մասնակցութիւնը նուիրել այս բարեգործական ձեռնարկին, որ վեց հարիւրի մօտ թշուառ, հիւանդակար և որբ խղճալեաց խնամակալութեան և վերթարութեան պիտի ծառայէ։

Հիւանդանոցի ներկայ Հոգաբարձութիւնն, որ ամեն անձնուիրութիւն, ջանք և գոհողութիւն չխնայեր յիշեալ ազգային խնամատարութեան ազգին իրշեին և պատուոյն համապատասխանող վիճակի մէջ պահելու համար, անժխտելի իրաւունք ունի ամեն մարդասէր և ողորմած ազգայնոց ձեռնտուութիւնը պահանջելու ամեն հնարաւոր և օրինաւոր միջոցներով, որոց մին պիտի լինի անշուշտ սոյն պարահանդէսն։

——

Կը յիշեն ընթերցողք թէ Ս. Պատրիարքը Վանայ, Պայազիտի և Վաղարշակերտի սովելոց վրայ Բ. Դրան ուշադրութիւնը հրաւիրելով՝ օգնութեան միջոցներ առաջարկած էր, այն է՝ տերութեան հմբարանոցներէն յորոնք բաշխել չքաւոր սովելոց, վերջին պատերազմին ժամանակ տերութեան զօրաց պաշար և այլ նիւթեղէն տուողներուն առնելիքները տրոց հետ հաշուակցիլ, և ապքատ ժողովուրդը տրոց համար չնեղել։

Բ. Դռնէն Պատրիարքարան եկած յատուկ պաշտօնագիր մը կը ծանուցանէ թէ՝ կայսերական կառավարութիւնը Ս. Պատրիարք Հօր խնդրանաց համեմատ հեռագրով հրաման ղրկեր է Խնուսի և Բաբերդի իշխանութեանց որ 13000 դրիւ ցորեն ղրկեն վերոյիշեալ տեղերն, և հարուստներուն դրամով՝ իսկ աղքատաց ձրի բաշխելու համար ալ հրահանգներ ղրկեր է։ Նմանապէս տրոց հաշուակցութեան և աղքատաց դիւրութեան համար պէտք եղած հրամանները ղրկուեր են։

Սոյն պաշտօնագրին վրայ Ս. Պատրիարք Հայրն հեռագրով տեղեկութիւն և միանդամայն հրաման ղրկեց Հայաստանի սովեալ դաւառներն, որպէս զի Վեհ. Սուլթանին կենաց և բարօրութեան համար օրհնութիւնք և բարեմաղթութիւնք կարդացուին եկեղեցեաց մէջ։

——

Ժամանակէ մ'ի վեր Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին մէջ հսկողութեան ներքև գտնուող Կորիւն վարդապետն երէկ Ս. Պատրիարք հօր և կրօնական ժողովոյ որոշմամբ կարդէն լուծուելով, աշխարհական վիճակի վերածեցաւ։

——

Սաղդ աղբիւրէ կիմանամք թէ Իւսկիւտարու Ազգանուէր Հայուհեաց ընկերութիւնն՝ Հայաստանի սովելոց և իւր բացած օրիորդական վարժարանաց 'ի նպաստ պարահանդէս մը տալու փաքաքելով, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեր է իւր բարձր հովանաւորութիւնը չնորհել, և յոյս կայ որ զինուորական գործոց նախարար Վէսեմ Պաշի Օսման փաշան ալ պարահանդէսի մասնախուսիչն նախագահութիւնն ընդունի։

——

Եալովայի շրջակայ քանի մը գիւղերէն այս շաբթու Պատրիարքարան եկած խել մը տեղեկագիրք ժողովրդեան վիճակը խիստ գէշ կը նը-

կարաղբեն տիրող սովին պատճառաւ, որ հետզհետէ կը սաստկանայ։ Նմանօրինակ սրատաճիլիկ տեղեկութիւններ կուգան նաև Աստրաբաղբէն։

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ամերիկայի Միսիոնար Մըսթըր Վուտ նամակ մը հրատարակած է անցեալ երեքշաբթի աւուր Աւետարերի մէջ, յորում կը յայտարարէ թէ Պ. Հորոյ յօդուածներուն չպիտի պատասխանէ՝ անիրաւաւոր ելեւ-էջորդած լինելուն համար, որով իւր արժանապատուութիւնը վիրաւորուեր է եղեր։ բայց Մասիսի մէջ բողոքականութեան վերայ մերթ ընդ մերթ եղած ակնարկութեանց նկատմամբ կը յօժարի եղեր յօդուածներ գրել և լուսաբանել, եթէ լրագրոյս խմբագրութիւնը հաճի հրատարակել զսնանք։ Մեր ընթերցողք կարծեմ իրաւունք կուտան մեզ երբ ըսեմք թէ՝ Միսիոնարք իրենց տրամադրութեան ներքև յատուկ թերթ մը ունենալով, անիրաւութիւն մ'ըրած չեմք լինիր իրենց՝ եթէ Մըսթըր Վուտի սոյն պահանջման չկարենամք դժբաղդաբար դիջանիլ, կարևորագոյն նիւթոց պատճառաւ։

Այսպէս կը վերջանայ վիճաբանութիւն մը որոյ Պատ. Միսիոնարաց համար ձախող լինելիքը կանխաւ դժուար չէր դուշակել։ Միայն կարծեմք թէ այս պարագայիս մէջ ուշէն արդէն է՝ բայց ըեւէ ոչի առաջը եթէ Մըսթըր Վուտ աւելի կանուխ յիշած լիներ, աւելի լաւ կըներ։ Ինչ և իցէ, կը յուսամք թէ Պ. Հորոյ ալ ասկէց վերջն այնպիսի անքաղաքավար կերպիւ յօդուած զրելէ և իրողութեան մը բուն անունը տալէ * կ'զգուշանայ։

Զարմանալի է որ մինչդեռ բողոքականք աչխարհի հեռաւոր կողմերը սփռած Աւետարան քարոզելու ելած են, անդին բողոքականութեան միջնաբերդներէն միոյն, այն է Պերլինի մէջ, Հրեայք հետզհետէ զօրանալու և բոլոր քաղաքին հարստութիւնը դրեթէ ձեռք անցուցանելու վրայ են։ Պերլինի ամենէն հոյակապ շէնքը Հրեից սինակոկան է, և ամենէն հարուստներն Հրեայ սեղանաւորք են։ Աւետարանի քարոզիչք իրաց այս վիճակէն յուզուելով վերջին օրերս սկսան վիճաբանութեամբ և Գերմանայոց առօրեայ դասերը գրգռելով Հրեական կրօնին և ազգին դէմ խօսիլ։ Դժբաղդաբար մինչև ցարդ յաջողութիւնն իրենց կողմը չերևիր։ Գերմանիոյ մէջ սեղանաւորներէ զատ՝ մեծահարուստ Հրեայ դիտուններ, իմաստասէրներ, համալսարանի վարժապետներ (փրոֆէսոր), ինչպէս նաև խորհրդարանի Հրեայ ներեսփոխանք կան, զոր օրինակ Լասքեր ներեսփոխանն, որք զանազան հրատարակութեամբք և յօդուածներով իրենց ազգին պաշտպան կանգնած և Քրիստոնէութեան հաղարաւոր տարիներ, հակառակ իւր հիմնադրին մարգասիրական դրութեան, Հրէից դէմ ինչ սոսկալի հալածանքներ հանած և ինչ անդթութիւններ ըրած լինիլը նշաւակելու և երեսին տալու վրայ են։ Ահաւասիկ նոր աչխարհի առաքելոյ համար գործողութեան ասելի կարևոր ասպարէզ մը, ուր անշուշտ առաւել մեծ ծառայութիւն կրնան մատուցանել Քրիստոնէութեան՝ Գերմանիոյ և Եւրոպայի մէջ իրենց մօտ գտնուած հարստատ և կրթեալ Հրէայներն ի լոյս Քրիստոնէութեան բերելով, քան թէ արևելեան հին Քրիստոնեայ ազգի մը նորէն Քրիստոնէութիւն քարոզելու անտեղի աշխատութեան ձեռնարկելով։

* Աւետարերի նոյն թուոյն մէջ դիպուածով տեսանք յօդուած մը Պարսկաստանի մէջ Միսիոնարաց ըրածներուն վերայ . . . . . Չկարծէք թէ Պարսից մէջ, այլ Հայոց և Նեստորականաց մէջ։ Սալմասի մէջ քարոզութեանց պատուն մինչև անդամ Հայ քահանայ մ'ալ սկսեր է եղեր ներկայ գտնուիլ և լուսաւորիչ Աւետարանի լուսովը, բայց կեռ կը վախնայ եղեր համարձակապէս խոստովանիլ . . . ։

» 1	»	»	25
» 5	10ական »	»	50
» 17	3 »	»	51
» 54	1 »	»	54
Թիւ 80		Գարդև Մէճիտ	400

Երկրորդ վիճակահանութիւն

Թիւ 1	Գարդև	Մէճիտ	250
» 1	»	»	150
» 1	»	»	50
» 1	»	»	25
» 1	6ական »	»	30
» 24	7 »	»	48
» 47	1 »	»	47
Թիւ 80		Գարդև Մէճիտ	600

Սոյն առաջին վիճակահանութեան մէջ շահող 80 թիւերն, իրենց պատկանած պարգևներն ստանալնէն վերջը, իբր չքաշուած՝ նոյն թիւերը իրաւունք պիտի ունենան, երկրորդ անգամ քաշուելիք վիճակահանութեան մէջ ալ պարգև ստանալ, և առաջին վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ փետր. 10ին ի ճեմարանի Իւսկիւտարու։

Ուստի կը հրաւիրուին մեր բոլոր ուսումնասէր և դպրոցասէր ազգայինք, որ բարեհաճին սոյն վիճակահանութիւնը քաջալերել, որով մէկ կողմանէ յիշեալ միացեալ վարժարանաց նիւթական օգուտ մը ընծայած լինելէ զատ, միւս կողմանէ ալ իբր վիճակահանութիւն պարգև մ'ստանալու բաղդի հաւանականութեան մէջ ինքզինքնին դրած պիտի լինին։

Կիսմանամբ որ յանձնախումբն ամենայն փութաջանութեամբ տոմսակներն հետզհետէ սպառելու վերայ է։

Յանձնախմբին անդամներն են

Աւետիս	էֆ.	Գորանեան
Գ.	»	Ճէվահիրճեան
Լևոն	»	Սարգիսոգ
Խաչիկ	»	Ֆրանկիւլեան
Միքայէլ	»	Արմէնեան
Յակոբ	»	Յ. Հոճեան
Յակոբ	»	Պէկեան
Յակոբ	»	Սէլվաճեան
Նշան	»	Ղուկասեան
Պօղոս	»	Թորգոմեան
Սերգիս	»	Սեղբոսեան
Սերովբէ	»	Թագուորեան
Սիմոն	»	Եպրճեան
Տիգրան	»	Եղեկիէլեան

ՀԱՆԴԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Վասն սովելոց Հայաստանի

Բ. ՅՈՒՅԱԿ

Գաղզիւղի մէջ եղած հանդանակութեան

Մեծ. Տեարք,	Ոսկի	
Գէորգ Քաբամաճեան	15	
Կարապետ Հաղարեան	7	50
Սարգիսոֆֆ և Ընկ.	5	
Աբէլ Կիւլպէնկեան	4	
Տիրան Թիւրապեան	2	
Սարութիւն Շահվէքիլեան	2	
Արտաշէս և Արմենակ Կիւլպէնկեան	1	
Յարութիւն Խաչատուրեան	1	
Միքայէլ Երամեան	1	
Յ. Համամճեան	1	
Յ. Թէրխան	1	
Միքայէլ Մամիկոնեան	1	
	Մէճտ.	Դահեկ.
Տէօվլէթեան	100	
Մուրատիկ Ուղուրեան	60	
Կարապետ Մարկարեան	40	
Աւետիս Քալլաճեան	20	
Սաղիս Տիլպէրեան	20	
Ճանիկ Աճէմեան	20	
Յարութիւն Թուլումպաճեան	20	
Գէորգ Գ. Սարաֆեան	20	
Մինաս Թորոսեան	20	
Յակոբ Քէզէպաշեան	20	
Սարգիս Մկրտիչեան	20	
Ե. Զիլէքճեան	10	
Թադէոս Գալֆանեան	5	
Գաբրիէլ Խորասանճեան	5	
Աղնիւ Տիկնայք		
Տիկին Աղաւնի Գասմաճեան	53	
Տիկին Սոլիկ Օսքան	20	
Լ. Օ.	41 50	453

Համարակալ Գանձապետ
Գ. Յ. Յով-կիւրեան Աբէլ Կիւլպէնկեան

—o—

Նոյն սովելոց համար Մանչէսթրի բարեսէր Հայոց կողմանէ զրկուած հանդանակութեան ցուցակն.

Մեծ. Տեարք,	Սթերլին	Շիլ.
Յովհաննէս Սպարթալեան	20	
Ստեփան Սպարթալեան	10	
Մանուկ Քաբամաճեան	5	
Յովհաննէս Յակոբեան	5	
Մուրատեան Եղբարք	5	
Հայ ումն	5	
» »	3	
» »	5	
» »	5	
Մ. Թ.	5	
Կարապետ Էջիլեան	3	
Ա. Օ. Արսէնեան	2	2
Հայ ումն	2	
Նշանեան եղբարք	2	
Ց. Պ.	2	
Տ. Կ.	1	
Յ. Յովակիմեան	1	
Կ. Հ.	1	
Պ. Պէշիկթաշլեան	1	
Յ. Ե. Սերովբեան	1	
Ա. Եալաբզճեան	1	
Միհրան Փափազեան	1	
Հայ ումն	1	
» »	1	
» »	1	
» »	1	
» »	1	
» »	1	
» »	1	
» »	1	
» »	1	
» »	1	
» »	1	
» »		10
Ընդ ամենը լիրա սթերլին 89 12 շիլին	89	12

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԻՄԱԿԱՀԻՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ

—

ի Նպաստ

ԴՊՐՈՅՍԱՍԻՐԱՑ—ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

—

Ընդ բարձր հովանաւորութեամբ

ՎԱՍԵՄԱՓԱՌԼ ՍԸՐ ՀԷՆՐԻ Օ. ԼԷՖԸՐՏԻ

Դեսպանի Մեծին Բրիտանիոյ

—

Հինգշաբթի, յունվ. 31 (12 փետր.) 1880 'ի ժամ 4 1/2

Ի ԹԷԱԹՐ ՎԷՐՏԻ

Մուտք մէկ ոսկի Օսմանեան

ԼՍԱՐԱՆ

ԸՆԹԵՐՑԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ի Թագաւորական Բարեսէր Ընկերութեան Օրինակի-պէս

Գ. ՇՐՋԱՆ—Բ. ԵՐԵԿՈՑԹ

1880 յունվ. 23 Դշ. գիշեր 'ի ժամ 2 1/2

—

ՄԱՍՆ Ա.

Նուագ Դաշնակի վրայ Օր. Ն.

Մարչ Նաբոլիդէն—Լիսզ

Բանախօսութիւն—Ռ. Էֆ. Պէրպէրեան

ԿՆՈՋ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

—

ՄԱՍՆ Բ.

Նուագ դաշնակի վրայ.— Օր. Ն.

Կրանտ Վալս Գրիյանթ.—Շուլոֆ

Բանախօսութիւն. —Նոյն.

(Շարունակութիւն և վերջ)

Advertisements referring to British or American Goods, etc., are exclusively received for this Paper at the
NUG. MICOUD'S Foreign Advertising Agency 139–140, Fleet Street, London.

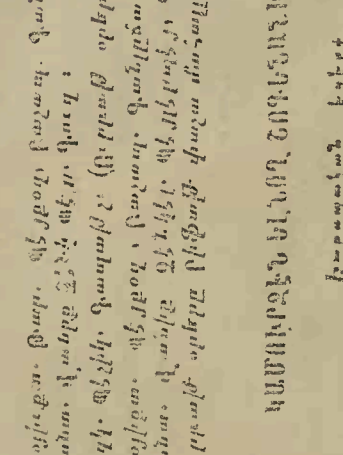

ՇԻՊԻՐՔԻ ԵՎ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԵՐԹԵՎՈՒՂԻՆԵՐԸ

ՇԻՊԻՐՔԻ ԵՎ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՕԴԱՅԻՆ ՍԱՊԱՐԱՆԻՆԵՐԸ

1880 ՄԱՐՏԻՆ ՍԿՍԱԾ 44 ԹԻՎԱՎՈՐ 31

ՄԻՆԶԵՎ ՅՈՒՆԱՍ ՇԱՐԳԱՆ

ԲՈՍՓՈՐԻՆ ԼԱՅՆՈՎ ՇԱՐԺՈՒՄ

Ամենայն տեսակի նաւերու համար գործածուող ամենակատարեալ եղանակներով։ Նաւերու ներքին մասերուն ամրացուցիչ գամերուն համար։ Ամենայն տեսակի գամերու համար։ Ամենայն տեսակի գամերու համար։ Ամենայն տեսակի գամերու